Moderní léky mohou zastavit epidemii diabetu. Co brání jejich rozšíření?

6.8.2025 - | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Jak na sympoziu ve své přednášce vysvětlil předseda České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně (ČLS JEP) Štěpán Svačina, moderní antidiabetické a antiobezitologické léky mohou výrazně pomoci diabetikům obou typů, problémem je ale jejich dostupnost. Právě na tu se následná panelová diskuse expertů zaměřila.

„Pokud bude pacient užívat moderní antiobezitika a zhubne, jsme schopni diabetu zabránit. A je klidně možné, že v okamžiku, až se antidiabetika inkretinového typu rozšíří *(léky, které napodobují nebo zesilují účinky inkretinů, hormonů produkovaných trávicím traktem po jídle – pozn. red.)* budeme mít opravdu výrazně méně diabetiků druhého typu a nebudeme už hovořit o epidemii diabetu," uvedl v diskusi vědecký sekretář České diabetologické společnosti Jan Šoupal. A připomněl, že v užívání moderních antiobezitik vnímá zcela klíčovou roli praktických lékařů, o jejichž roli v prevenci, záchytu a léčbě diabetu hovořili panelisté v první části diskuse.

Nejen zdravotní, ale i ekonomický efekt

Šoupal upozornil také na to, že z ekonomického úhlu pohledu je užívání moderních léků mimořádně zajímavé i pro zdravotní pojišťovny. „Když se podívám do své ambulance, mnoho pacientů dnes chce moderní antidiabetika nebo antiobezitika. Ty nejúčinnější antiobezitika přitom nejsou hrazená z veřejného zdravotního pojištění. Mám dost pacientů, kteří jsou si ochotni hradit 5000 korun měsíčně, což představuje obrovské roční úspory, které nejdou směrem za pojišťovnami. Takovým pacientům vyřazujeme řadu léků na hypertenzi a na diabetes, protože jim prostě stačí skvělé antiobezitikum," vysvětlil Šoupal.

Je proto podle něj k diskusi, jestli by neměli být pacienti nějakým způsobem zvýhodněni, aby ve zmíněné léčbě vytrvali, protože tím „systému neskutečně uleví". „Myslím si, že by měli být trochu zvýhodnění i lékaři, kteří se na takovémto pozitivním zásahu do rozpočtů pojišťoven podílí – vždyť přesvědčí lidi, aby si sami hradili – pro mnohé z nich opravdu obrovské – peníze, které nemusí jít z prostředků veřejného zdravotního pojištění," dodal.

Diskuse se na sympoziu stočila i k tomu, zda by na příspěvky na moderní léky existoval prostor ve fondu prevence zdravotních pojišťoven. V tomto ohledu se ale ředitelka Odboru smluvní politiky Všeobecné zdravotní pojišťovny (VZP) Helena Sajdlová vyjádřila negativně.

„V programu diabetes dáváme roční příspěvek 2000 korun a nabízíme i další doplňující programy, které si pojištěnec může poskládat. Příspěvek z fondu prevence by byl krásný a mně by se to líbilo, ale pojišťovna do něj přiděluje peníze pouze za určitých definovaných podmínek… A obávám se, že v současném době nemůže žádná zdravotní pojišťovna poskytnout příspěvek, který by byl vzhledem ke zmíněné ceně léků smysluplný," vysvětlila Sajdlová. A dodala, že se dá přemýšlet o možnostech nějakého typu částečné úhrady nebo bonifikace.

Daň z blahobytu, nebo nemoc?

Výrazně odlišný názor prezentoval v diskusi místopředseda Společnosti všeobecného lékařství ČLS JEP pro profesní záležitosti Igor Karen. „Pokud má někdo peníze na cigarety a alkohol nebo třeba i

na krabičkovou dietu, proč by mu měly pojišťovny hradit léky na obezitu – kterou si v 95 procentech pacienti přivodí sami. Obezita je vlastně něco jako daň z blahobytu," míní Karen.

S tím nesouhlasí předseda České diabetologické společnosti Martin Prázný. „Kdyby to bylo tak jednoduché, tak by lidé ve většině případů poté, co jim promluvíte do duše a budou mít vážný důvod zhubnout, prostě zhubli. Že se to neděje, je důkaz toho, že je situace složitější," řekl Prázný. A zdůraznil: „Dnes je ve světě obezita vnímaná jako nemoc – ale než tenhle pohled dojde k nám, ještě to bude chvilku trvat. A pokud je obezita nemoc, tak bychom jí měli léčit."

Bez léků epidemii diabetu nezastavíme

„Je pravda, že existuje velká skupina osob, kterou jejich stav nezajímá, mají nadváhu nebo obezitu a nechtějí to řešit, jsou spokojení se svým životem. Ti se léčit nepřijdou. Přijdou až tehdy, když je jejich zdravotní stav dožene – a pak už bude pozdě, protože řešit u totálně rozleženého pacienta s dekubity a dalšími komplikacemi jeho obezitu je už zbytečné" upozornil Prázný.

Zdůraznil ale, že mnozí obézní lidé jsou naopak ke změně motivovaní, ale nedaří se jim jí dosáhnout. „Zhubnout může každý, ovšem ne každému to jde úplně jednoduše. A někdo prostě bude muset vynaložit opravdu velké ústí, aby se mu to podařilo. Ale s léky, o nichž mluvíme, zhubne 99 procent lidí. Na druhou stranu, pokud je jednou začnou užívat, nemohou přestat," popsal.

Dnes je podle něj třeba zahájit diskusi o tom, co se ve společnosti stane, až se tyto léky, kterých je dnes v klinickém vývoji zhruba 150, dostanou do klinické praxe, zlevní a bude si je moci dovolit téměř každý – tak jako se to před lety analogicky stalo třeba s léky na erekci.

„Podporovat tento proces je podle mne v pořádku, protože to bude jednou šetřit zdroje a vidím v tom i možnost ‚zrušit' epidemii diabetu. To bez farmakoterapie nebude možné, protože nám dnes obrovsky roste množství obézních dětí, ze kterých se budou za 20 let rekrutovat diabetici ve věku kolem 30 let," uzavřel Prázný.

Zdroj: ZdravotnickyDenik.cz

https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/moderni-leky-mohou-zastavit-epidemii-diabetu-co-brani-jejich-rozsireni